

Valsts vides dienests

LIELRĪGAS REĢIONĀLĀ VIDES PĀRVALDE

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67084278, fakss 67084244, e-pasts: lielriga@lielriga.vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Rīgā, 2019.gada 11.septembrī

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI19SI0124

Sākotnējā izvērtējuma mērķis ir noteikt, vai pieteiktā paredzētā darbība atsevišķi vai kopā ar citām darbībām varētu būtiski ietekmēt vidi. Sākotnējā izvērtējuma uzdevums nav precīzi dokumentēt ietekmju apjomu un definēt projekta īstenošanas nosacījumus. Detalizēts ietekmju apjoma un būtiskuma izvērtējums ir veicams ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai gadījumā, ja sākotnējā izvērtējuma rezultātā tiek secināts, ka pieteiktās paredzētās darbības īstenošanas rezultātā ir iespējama būtiska ietekme uz vidi.

1. Paredzētās darbības ierosinātāja:

SIA „OLAINES KŪDRA”, reģ.Nr.40003006999, Rīgas iela 21, Olaine, Olaines novads, LV-2114 (turpmāk - iesniedzēja).

2. Paredzētās darbības nosaukums:

Kūdras ieguves paplašināšana.

3. Paredzētās darbības norises vieta:

Kūdras atradne „Cenu tūrelis”. Zemesgabals ar kadastra apz.8048 014 0048 Babītes novada Babītes pagastā un zemesgabals ar kadastra apz.8080 003 0085 Olaines novada Olaines pagastā.

4. Informācija par paredzēto darbību, iespējamām paredzētās darbības vietām un izmantojamo tehnoloģiju veidiem:

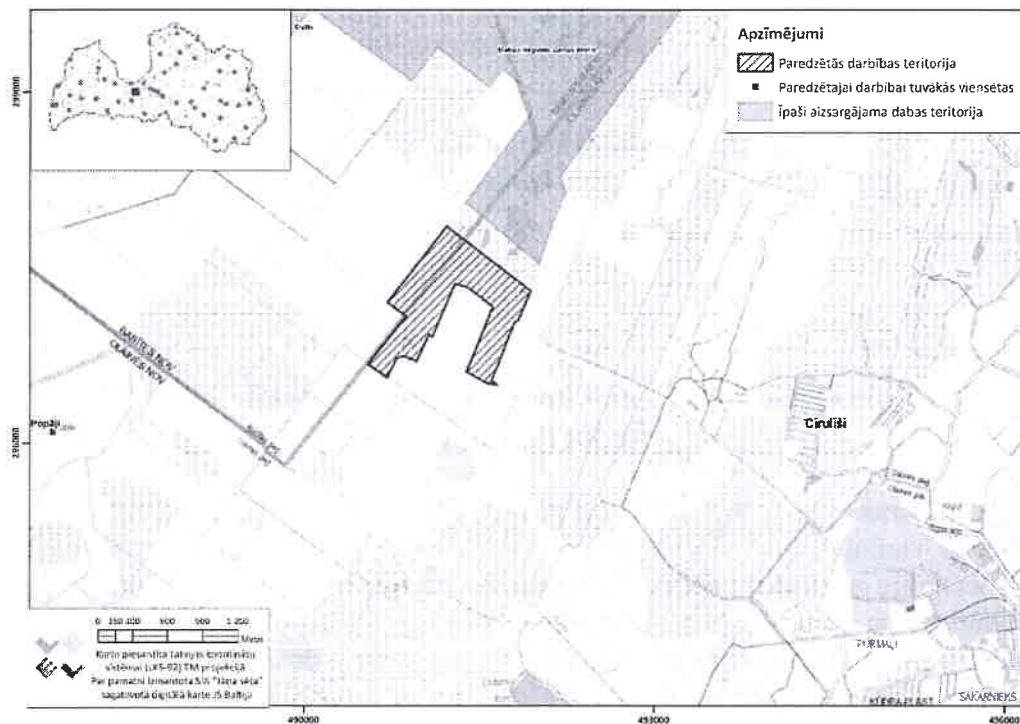
Saskaņā ar iesniedzējas iesniegumu paredzētā darbība būs kūdras ieguves paplašināšana atradnē „Cenu tūrelis” 74,3 ha platībā.

No šīs platības aptuveni 68,03 ha jeb 89,6% aizņem teritorija, kurā kūdras ieguve agrāk nav veikta, bet pārējā platībā kūdras ieguve ir veikta arī agrāk. Austrumu, dienvidu un rietumu daļās lauks robežojas ar jau daļēji izstrādātiem kūdras laukiem, bet ziemeļu daļā – ar neskartu dabisko purvu.

2016.gadā tika veikta ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošana paredzētajai darbībai „Kūdras ieguves lauku paplašināšana Mārupes novada Mārupes pagasta, Babītes novada Babītes pagasta un Olaines novada Olaines pagasta teritorijās” (turpmāk – IVN ziņojums). Vides pārraudzības valsts birojs 15.03.2017. sagatavoja atzinumu Nr.7 par IVN ziņojumu. Tā kā paredzētās darbības akcepts tika saņemts no Babītes un Olaines pašvaldībām, bet netika saņemts no Mārupes pašvaldības, tad IVN ziņojumā pieteikto darbību nevar realizēt pilnā apjomā. SIA „Olaines kūdra”, pārvērtējot savus plānus un resursus, ir samazinājusi paredzētās darbības apjomu (kūdras ieguvi no 150000 m³ gadā līdz 42450 m³ gadā un papildus izstrādāt tikai vienu lauku – 74,3 ha (4. lauks IVN ziņojumā)).

Paredzētā darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā – ieguves platību palielināšana. Tā nerada nepieciešamību pēc jaunas infrastruktūras izveides vai ieguves tehnoloģiju maiņas. Paredzētās darbības ierosinātais plāno turpināt esošo darbību.

Attēls. Paredzētās darbības norises vieta.

2017.gadā SIA „Ģeoloģika” veica ģeoloģisko papildizpēti paredzētās darbības teritorijā. Izpētes laikā tika veikti paredzētās darbības teritorijas zondēšanas un paraugošanas darbi, kuru laikā tika noteikts kūdras iegulas dziļums, tās uzbūve, minerālgrunts raksturs, kā arī veikta profila zondēšana celmainības noteikšanai. Saskaņā ar izpētes rezultātiem, trijos no desmit urbumiem konstatēta zemā tipa kūdra, bet pārējos izplatīta augstā un pārejas tipa kūdra. Atbilstoši veiktās izpētes rezultātiem, paredzētās darbības teritorijā kūdras iegulas vidējie rādītāji ir:

- apmaiņas skābums, pH – 3,4;
- mitrums, % - 90,8;
- pelnu saturs, % - 2,3;
- sadalīšanas pakāpe, % - 27.

Atbilstoši veiktās ģeoloģiskās izpētes rezultātiem, paredzētās darbības teritorijā aprēķinātie kūdras krājumi sastāda 2971,72 tūkst. m³ jeb 386,62 tūkst. t (W=40 %), no kuriem:

- mazsadalījusies A kategorijas kūdra (augstā kūdras tipa) – 2106,07 tūkst. m³ jeb 242,2 tūkst. t;
- vidēji un labi sadalījusies A kategorijas kūdra – 471,74 tūkst. m³ jeb 70,76 tūkst. t;
- vidēji un labi sadalījusies P (pārejas purva) un Z (zemā purva) kategorijas kūdra – 393,91 tūkst. m³ jeb 73,66 tūkst. t.

Plānotais kūdras ieguves apjoms ir ~ 42450 m³ gadā. Gada laikā tiek plānots sagatavot aptuveni 25 ha lielu teritoriju. Pirmos piecus gadus kūdras ieguve tiek plānota pielietojot frēzēšanas ieguves metodi, bet vēlāk, iespējams, kūdras ieguve tiks veikta ar kombinēto metodi – frēzēšanas un gabalkūdras metodi.

Kūdras ieguves procesā tiks izmantotas šādas tehnikas vienības:

1) frēzkūdras ieguves procesā:

- 2 traktori ar jaudu 140 ZS;
- 1 ekskavators ar jaudu 160 ZS;
- 1 frēze (piestiprināta traktoram);

- 1 rušinātājs (piestiprināts traktoram);
  - 1 pneimatiskais kūdras vācējs (piestiprināts traktoram);
  - 1 bērtņotājs (pašgājējs);
- 2) kombinētās metodes procesā:
- 3 traktori ar jaudu 140 ZS;
  - 1 ekskavators ar jaudu 160 ZS;
  - 1 frēze (piestiprināta traktoram);
  - 1 rušinātājs (piestiprināts traktoram);
  - 1 pneimatiskais kūdras vācējs (piestiprināts traktoram);
  - 1 bērtņotājs (pašgājējs);
  - 1 kūdras griešanas mašīna (Steba) (ar jaudu 50 ZS);
  - 2 piekabes gabalkūdras transportēšanai (piestiprinātas traktoram);
  - 1 profilētājs (piestiprināts traktoram).

Pirms kūdras ieguves uzsākšanas atbilstoši 25.08.2012. Ministru kabineta noteikumiem Nr.570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” tiks izstrādāts kūdras ieguves projekts.

Kūdras ieguvi ir paredzēts veikt sekojošā darbu secībā:

- 1) apauguma novākšana;
- 2) pirmreizējā nosusināšana;
- 3) novadgrāvju un kartu grāvju ierīkošana;
- 4) kūdras bērtņu joslas un ceļu pamatnes nosusināšana;
- 5) ugunsdrošības pasākumu nodrošināšana;
- 6) kartu caurteku ierīkošana;
- 7) lauku planēšana un profilēšana;
- 8) pēc profilēšanas palikušo celmu, koku un citu augu atlieku novākšana;
- 9) ūdeni novadošā tīkla apsekošana un aizplūstošo vietu pārtīrīšana;
- 10) kūdras ieguve.

Uzsākot kūdras ieguves lauku sagatavošanas darbus, tiks nospraustas licences laukuma robežas. Robežzīmes tiks nostiprinātas ar sarkanu metāla vai cita piemērota materiāla cauruli vai stieni, kura augstums ir viens metrs virs zemes virsmas un diametrs ir līdz 50 mm. Augšgalā tiks piestiprināta balta (izmērs – 200 x 150 mm) plāksnīte, kurā norādīts licences numurs un robežzīmes numurs. Robežzīmes tiks saglabātas līdz ieguves darbu beigām.

Jau agrāk izstrādātajās kūdras ieguves teritorijās reljefs ir līdzens, ar ļoti minimālu slīpumu dienvidu virzienā. Teritorijās ir funkcionējoša kartu grāvju un novadgrāvju sistēma. Līdz šim kūdras izstrādei neizmantajos iecirkņos reljefs veido nelielu pacēlumu vidusdaļā, ar slīpumu austrumu un rietumu virzienos. Arī virszemes noteces virziens ir uz austrumiem un rietumiem. Šajos iecirkņos ir teritorijas ar dažāda lieluma purva lāmām.

Kā jau tika minēts, paredzētās darbības teritorijā daļēji kādreiz ir veikta ieguve, un šajā teritorijā ir daļēji ierīkota grāvju sistēma. Faktiski lielākā daļa grāvju ir tikai jāatjauno. Tiks ierīkots un atjaunots kartu grāvju tīkls ar savstarpējo grāvju attālumu 20 m. Kartu grāvju vidējais dziļums ir 1,0 – 1,8 m, tiks nodrošināts optimāls to dibena kritums. Kartu grāvju galos paredzētas pārbrauktuves kūdras ieguves mašīnām. Kartu grāvju ūdeņus uztvers savācējgrāvji, kas kūdras ieguves lauku teritorijā plānoti ik pēc 500 m ar vidējo dziļumu 2,5 m. Bērtņu un ceļu joslas tiks nosusinātas ar kartu grāvjiem vai slēgto drenāžu.

Frēzkūdras ieguve tiks veikta izmantojot pneimatiskos savācējus, kas iekļauj šādas darbības:

- lauku frēzēšana ar aktīvajām frēzēm, pasīvajām nažu frēzēm vai kultivatoru, veicot frēzēšanu vidēji 15 – 50 mm dziļi vienu reizi ciklā;
- lauku rušināšana ar rušinātāju 1 – 3 reizes ciklā, darba platums vidēji 9 – 18 m;
- savākšana ar pneimatisko savācēju, transportēšana un izbēšana bērtnēs vienu reizi gājienā;
- kūdras bērtņošana ar bērtņotājmašīnu vai hidraulisko ekskavatoru ar taisno kausu.

Bērtņu maksimālais garums nepārsniegs 80 m. Pirms katras sezonas sākuma tiks sastādīta bērtņu izvietojuma shēma. Pirmie trīs cikli netiks bērtoti, bet tiks izbērti tieši no savācējmašīnām. Lai savlaicīgi novērstu bērtņu pašizdegšanos, sistemātiski tiks mērīta bērtņu temperatūra. Produkcijas iekraušana transportā tiks veikta ar hidrauliskiem ekskavatoriem ar greifera vai frontālo kausu.

Viena frēzkūdras iegūšanas cikla ilgums vidēji ir divas diennaktis. Darba ciklu skaits sezonā: pirmajā un otrajā gadā – 12 līdz 15, trešajā un nākošajos – līdz 20 cikliem.

Turpmākos gadus (aptuveni sākot ar 6. gadu), kūdras ieguve tiks veikta, iespējams, ar kombinēto metodi, kas ļauj no viena lauka ievākt kūdru, izmantojot gan frēzkūdras, gan gabalkūdras ieguves tehnoloģiju. Gabalkūdra tiek izgriezta pa lauka malām un pa vidu kūdru iegūst ar frēzkūdras paņēmieni. Ierasti ieguve, izmantojot abas metodes, nenotiek vienlaicīgi, bet gan secīgi, lai nodrošinātu netraucētu kūdras ieguvi.

Gabalkūdras ieguves tehnoloģija ietver kūdras griešanu ar mašīnu – Steba vai ekskavatoru ar speciālu kausu. Griešana tiek veikta katrā kartā divās joslās, vaļējā kartu grāvja garumā, sakraujot „ķieģelīšus” regulārās grēdās tranšejas malā. Pēc tam tiek veikta to pārkraušana ar rokām, lai panāktu kūdras izžūšanu līdz nepieciešamajam mitrumam. Ieguvi veic līdz 1,0 m dziļumam, vienā gājienā tiek izrakts 0,56 m³ uz vienu metru. Lauka virsma tiek sagatavota ar profilētāju, nostumjot irdeno kārtu no darba virsmas divās joslās katrā kartā; pēc vienas vai vairāku tranšeju izrakšanas ar profilētāju noņemto virskārtu iestumj izraktajā tranšējā.

Gabalkūdras sagatavošanas process ietver:

- lauku profilēšanu;
- kūdras griešanu ar kūdras griešanas mašīnu vai kausu;
- kūdras pārkraušanu;
- gatavās produkcijas novešanu.

Kūdras ieguvi paredzēts veikt no maija līdz novembrim, darba laikā no plkst. 9:00 līdz 21:00.

Kūdras izvešana paredzēta visu gadu, darba dienās, darba laikā no plkst. 8:00 līdz 18:00.

Kūdras ieguves laukā iegūto produkciju paredzēts izvest ar traktortehniku līdz purva malai, kur tiks veikta tās pārkraušana kūdras izvešanas mašīnās vai līdz ražošanas bāzei, kur tiek veikta gan kūdras pārkraušana, gan iepakošana. Lai piekļūtu esošajiem kūdras laukiem un produkcijas transportēšanai līdz koplietošanas ceļiem, derīgo izrakteņu atradnes „Cenas tīrelis” teritorijā ir izbūvēti dzelzsbetona plātņu, grants un šķembu ceļi, kas tiks izmantoti, uzsākot kūdras ieguvi paredzētajā teritorijā. Īstenojot paredzēto darbību, netiek plānots veidot papildus piebraucamos ceļus.

Transporta vajadzībām ieguves laukos pamatā izmantos traktorus. Pa maršrutiem, kur kustība notiek intensīvāk, no zariem, kārtīm, celmiem un kūdras tiks izveidota klātne, kas ir pacelta ap 0,5 m virs lauku virsas, līdz ar to tā ir sausāka, ar lielāku nestspēju. Tehnoloģiskos pagaidu ceļus nepieciešamības gadījumā var pastiprināt ar dzelzsbetona plātnēm.

Kūdras izvešana tiek plānota tikai caur ražošanas bāzi un Olaini. Piebraukšana paredzētās darbības teritorijai ir iespējama no Olaines puses (autoceļa A8 Rīga—Jelgava—Lietuvas robeža (Meitene)) pa Rīgas ielu. Kūdras transportēšana tiks veikta ar Scania vai Volvo kravas automašīnām ar kravas ietilpību 90 m³. Īstenojot paredzēto darbību, esošā autotransporta kustības intensitāte būtiski nemainīsies.

Paliekošas jaunas būves paredzētās darbības teritorijā netiek plānotas. Ārpus atradnes teritorijas, ražošanas bāzē, kas atrodas uz SIA „Olaines kūdra” īpašumā piederošās zemes, atrodas ražošanas ēka, kur nodrošinātas visas darbinieku vajadzībām pielāgotas sanitārās un atpūtas telpas. Ražošanas vajadzībām atradnē nodrošināta visa nepieciešamā tehnika – traktortehnika, ekskavatori u.c. palīgtehnika. Kūdras ieguves tehnikas rezerves daļas tiek uzglabātas ārpus atradnes teritorijas. Atradnes teritorijā atrodas 2 dīzeļdegvielas cisternas ar tilpumu 9.9 m³ katra. Katra cisterna atrodas konteinerā, zem kura ir izveidots necaurlaidīgs betona segums.

Atradnē paredzēti ugunsdrošības pasākumi, kurus nosaka pastāvošās ugunsdrošības normas.

Ugunsdrošības pasākumu realizēšanai paredzēti mobilie motorsūkņi ar pilnu aprīkojumu. Ziemas sezonā motorsūkņi tiks uzglabāti ražošanas bāzē, bet kūdras ieguves laikā – metāla konteinerā, kurš novietots blakus ieguves vietai. Purva teritorijā kūdras ieguves lauks tiks norobežots ar ūdens novadgrāvjiem. Sagatavojot kūdras ieguvei paredzēto teritoriju, tiks projektēti, izrakti un iekārtoti ūdens ņemšanas baseini un to piebraucamie ceļi atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem par ugunsdrošības prasībām kūdras ieguves laukos. Ugunsdzēsībai nepieciešamie ūdenskrājumi un to ieguves avotu skaits un izvietojums atbilstoši normatīviem tiks noteikts kūdras ieguves projektā. Visa kūdras ieguvei paredzētā tehnika ir aprīkota ar dzirksteļu slāpētājiem, ugunsdzēsamajiem aparātiem. Uz katru tehnisko līdzekli nodrošināts ugunsdzēsības aparāts un spainis ar 5 m garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai. Kūdras ieguves vieta apgādāta ar ugunsdzēsības tehnikas un inventāru atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Kūdras ieguves teritorijas robežās tiks izveidotas ugunsdrošības atstarpes, kurās tiks izcirsti koki un novākti ciršanas atlikumi un kritālas. Ugunsdrošības atstarpēs netiks nokrauta iegūtā kūdra un kokmateriāli. Vieta, kur paredzēts glabāt kūdru, tiks attīrīta no degtspējīgiem atkritumiem un augu paliekām, grunts noplanēta un noblietēta. Kūdras grēdas netiks izvietotas virs siltuma avotiem.

Kūdras grēdas maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt 100 × 50 × 20 m, ugunsdrošības attālums starp grēdām nedrīkst būt mazāks par 8 m. Ugunsdrošības attālums no grēdām līdz ēkām un būvēm nedrīkst būt mazāks par 8 m, kā arī ne mazāks par grēdas augstumu. Pie grēdām gar to garākajām malām tiek nodrošinātas piebrauktuves vismaz no divām pusēm.

SIA „Olaines kūdra” ir izstrādāta Ugunsdrošības instrukcija, kas ietver arī rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam kūdras purvā. Rīcības plāns nosaka secību uzņēmuma darbiniekiem ugunsgrēka gadījumā.

Pēc kūdras ieguves pabeigšanas SIA „Olaines Kūdra” veiks rekultivācijas darbus atbilstoši 25.08.2012. Ministru kabineta noteikumu Nr.570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” prasībām. Ņemot vērā, ka paredzētās darbības teritorija atrodas tiešā tuvumā Natura 2000 teritorijai – dabas liegumam „Cenas tīrelis” (228 m attālumā), vēlamākais rekultivācijas veids ir renaturalizācija. Tā tiks īstenota tādā veidā, lai veicinātu mitrāju veidošanos. Lai stimulētu mitrāju veidošanās procesus pēc lauka izstrādes pabeigšanas, SIA „Olaines kūdra” izvērtēs iespēju īstenot turpmāk tekstā aprakstītos papildus pasākumus.

Saskaņā ar augstākminētajiem noteikumiem, rekultivācijas veids un pasākumi tiks iekļauti derīgo izrakteņu ieguves projektā, kas tiks iesniegts saskaņošanai Valsts vides dienestam. Rekultivācijas plāns tiks pievienots projektam kā grafiskais pielikums.

Plānojot un realizējot rekultivācijas pasākumus, SIA „Olaines kūdra” ņems vērā „Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma” (akceptēta 16.05.2000.). Programmas 23. nodaļa attiecas uz kūdras ieguvi un tajā ir iekļauti punkti, ka attiecas uz purva ekosistēmu saglabāšanu/atjaunošanu kūdras ieguves laikā un pēc ieguves laukuma slēgšanas, piemēram:

- 23.1.2. Beidzot kūdras ieguvi kādā purva daļā vai visā ieguvei sagatavotajā platībā, izstrādāt priekšlikumus hidroloģiskā režīma optimizēšanai, sekmējot purva un citu blakusesošo mitrāju ekosistēmu saglabāšanos un atjaunošanos.
- 23.2.1. Izstrādājot vai pārstrādājot kūdras ieguves un renaturalizācijas (rekultivācijas) projektus, novērtēt ietekmi uz vidi, izvērtējumā ietverot ietekmi uz bioloģisko daudzveidību.
- 23.2.3. Beidzot kūdras ieguvi visā sagatavotajā purva platībā vai tās daļā, nodrošināt šo platību sakārtošanu un apsaimniekošanu saskaņā ar renaturalizācijas (rekultivācijas) projektu.

Rekultivācija tiks uzsākta nekavējoties pēc lauka izstrādes pabeigšanas, un tā tiks veikta saskaņā ar rekultivācijas plānu. Sākotnēji no rekultivējamā poligona tiks novākti celmi, ražošanas atkritumi (plastikas caurules) un citi atkritumi, tiks veikta kūdras slāņa zondēšana un purva biotopu apraksts. Lai atjaunotu purvam tipiskos pārmitros apstākļus, nepieciešama meliorācijas sistēmas slēgšana (grāvju aizbēršana vai aizsprostošana, drenu likvidēšana).

Purvu atjaunošanas prakse pierādījusi, ka efektīvākais risinājums grāvju slēgšanai ir kūdras aizsprosti, ko būvē no turpat uz vietas iegūtas kūdras. Purva augu reintrodukcija paātrina purvam raksturīga augāja un akrotelma, tātad arī kūdras, veidošanās procesa atjaunošanos. Pēc kūdras ieguves lauka slēgšanas tiks novērtēts, vai ir nepieciešams veikt purva augu reintrodukciju vai arī teritorijā ir iespējama dabiska augu segas atjaunošanās.

Paredzētās darbības nodrošināšanai nav nepieciešami ūdens resursi. Darbinieku vajadzībām nepieciešamais dzeramais ūdens un ūdens sanitārām vajadzībām tiek nodrošināts ražošanas bāzes ēkā. Ūdens tiek iegūts no artēziskā urbuma; ūdens ieguves avota identifikācijas numurs – 10088. Faktiskais ūdens ieguves daudzums diennaktī ir 15 m³; gadā – 5475 m³. Arī turpmāk plānots izmantot esošo ūdens ieguves avotu.

Tiešajā kūdras ieguves tehnoloģiskajā procesā notekūdeņi neveidojas. No kūdras ieguves laukiem, ar grāvju nosusināšanas sistēmu palīdzību, tiek novadīti liekie lietus ūdeņi, sniega kušanas ūdeņi un gruntsūdeņi. Ūdens piesārņošana kūdras ieguves tehnoloģiskā procesa rezultātā nenotiek, tāpēc attīrīšanas pasākumu veikšana nav nepieciešama. Ūdens tiek novadīts dabīgajās ūdenstecēs.

Par sadzīves notekūdeņu novadīšanu no ražošanas bāzes SIA „Olaines kūdra” ir noslēgts līgums ar AS „Olainfarm”. Faktiskais sadzīves notekūdeņu daudzums ir 10 m³ diennaktī, 3650 m³ gadā.

Pieteiktajai darbībai ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums tika veikts, jo saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 3.² panta pirmās daļas 3.a)punktam izmaiņām esošās darbībās, kuras atbilst likuma 2.pielikumā minētajām robežvērtībām, ir jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Pieteiktā darbība atbilst 2.pielikuma 2.1)apakšpunktā minētajai ieguves darbu robežvērtībai – paplašināmais kūdras ieguves lauks ir lielāks par 25 ha.

Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 8.pants nosaka, ka, piesakot darbību, ierosinātais norāda vismaz divus dažādus risinājumus attiecībā uz šīs darbības vietu vai izmantojamo tehnoloģiju veidiem. Iesniedzēja iesniegumā ir norādījusi, ka iespējams kūdras ieguve notiks atbilstoši vienai vai divām ieguves tehnoloģijām – frēzkūdras ieguve vai frēzkūdras un gabalkūdras ieguve.

5.Paredzētās darbības ietekmes uz vidi vērtēšanas nepieciešamības pamatojums (iespējamās ietekmes būtiskuma novērtējums):

Paredzētās darbības teritorija atrodas Babītes novada Babītes pagastā un Olaines novada Olaines pagastā, zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 8048 014 0048 un 8080 003 0085. Ieguvei paredzētās teritorijas atrodas SIA „Rīgas meži” valdījumā. SIA „Olaines kūdra” 11.07.2011. ir noslēgusi nomas līgumu Nr.SRM-11-103-lī (ar 15.12.2011. vienošanos Nr.SRM-11-103-lī/3 un 03.08.2012. vienošanos Nr.SRM-12-367-lī) ar SIA „Rīgas meži” par zemes nomu uz 25 gadiem. Paredzētās darbības teritorija 74,3 ha atrodas nomas platībā ar noteikto zemes izmantošanas mērķi – kūdras ieguve.

Paredzētās darbības teritorija atrodas Cenas tīreļa purva teritorijā, kas kopumā aizņem 8983 ha. Atbilstoši Kūdras fonda datiem, rūpnieciskā ieguves platība Cenas tīrelī ir 8918 ha, to veido augstā tipa purvs (6206 ha), jauktā tipa purvs (397 ha), pārejas tipa purvs (30 ha) un zemā tipa purvs (2285 ha). Cenas tīreļa purva teritorijā kūdras ieguve tiek veikta kopš 1949.gada. 2002. un 2012.gadā SIA „Olaines kūdra” ir izsniegtas divas zemes dzīļu izmantošanas licences kūdras ieguvei atradnē „Cenas tīrelis” (licence Nr.8/156 un licence Nr.CS12ZD0007), tās ir spēkā attiecīgi līdz 2025.gadam un 2036.gadam. Pašreizējo licenču laukumu kopplatība ir 1010,27ha. Daļā no līdzšinējo licenču laukumu teritorijām tiek veikta ieguve, daļā aktīvā darbība nenorit. 2019.gadā kūdras ieguves darbi notiek 275,45 ha platībā. Paredzētās darbības lauks piekļaujas esošās licences ieguves laukiem. Pēdējo piecu gadu laikā vidējais frēzkūdras ieguves apjoms gadā ir 148230 m³, kas tiek iegūts esošajā licences laukumā. Lai varētu iegūt kūdru jaunajā laukā, būs jāveic grozījumi uzņēmumam izsniegtajā zemes dzīļu izmantošanas licencē, pirms tam veicot izmaiņas derīgo izrakteņu ieguves projektā.

Paredzētās darbības tiešā tuvumā neatrodas dzīvojamās apbūves teritorijas. Tuvākā dzīvojamās apbūves teritorija – viensēta „Popāji” – atrodas 2,7 km attālumā. Uz austrumiem no paredzētās kūdras ieguves teritorijas 2,5 km attālumā atrodas dārzkopības kooperatīvu teritorija „Cīrulīši”. Olaines pagasta teritorijas plānojumā dārzkopības kooperatīvam „Cīrulīši” noteikts zonējums „Dārzkopības sabiedrību teritorijas”, kur viens no galvenajiem izmantošanas veidiem ir sakņu un augļu dārzi un īslaicīgas lietošanas ēkas inventāra novietošanai. Ēkas pastāvīgai dzīvošanai, arī to pārbūve šādam mērķim, teritorijā nav pieļaujama.

Atbilstoši Olaines pagasta teritorijas plānojumam kūdras ieguve ir plānota teritorijā, kas lielākoties atzīmēta kā „Mežsaimniecības teritorijas”, kā arī nelielā platībā „Derīgo izrakteņu iegulu teritorijas”. Saskaņā ar Olaines novada teritorijas plānojuma Atsevišķu teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumos noteikto, lai derīgo izrakteņu iegulas un atradni vai slēgtu karjeru izmantotu kā ieguves karjeru, nepieciešams veikt likumdošanā noteiktās darbības un saņemt attiecīgas atļaujas, veikt publisku ieceres apspriešanu, sagatavot ietekmes uz vidi novērtējumu un novērtējumu par ietekmi uz apkārtējiem īpašumiem, izstrādājot detālplānojumu. Mežsaimniecības teritoriju pamatizmantošanas veidi cita starpā iekļauj mežsaimniecisko izmantošanu un derīgo izrakteņu ieguvi. Derīgo izrakteņu ieguve atļauta AS „Latvijas valsts meži” mežos un pārējos mežos līdz 5 ha normatīvos aktos noteiktajā kārtībā, ne tuvāk kā 500 m no apdzīvoto vietu robežām.

Saskaņā ar Babītes novada teritorijas plānojuma funkcionālā zonējuma karti kūdras ieguve ir plānota teritorijā, kas atzīmēta kā „Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas”. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijās atļautā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve un kā palīgizmantošana – atklāta (ārpustelpu) uzglabāšana un īslaicīgas lietošanas būve, kas nepieciešama derīgo izrakteņu ieguves procesa nodrošināšanai. Pēc derīgo izrakteņu ieguves pārtraukšanas jāveic īslaicīgās lietošanas būvju nojaukšana un gada laikā jāuzsāk teritorijas rekultivācija. Rekultivācija veicama saskaņā ar izstrādātu projektu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde (turpmāk – Dienests) secina, ka derīgo izrakteņu ieguve ir atļautais teritorijas izmantošanas veids saskaņā ar Babītes un Olaines pašvaldību teritorijas plānojumiem.

Pieteiktajai darbībai Dienesta ieskatā nozīmīgākā ietekme ir saistāma ar ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Saskaņā ar iesniedzējas iesniegumu paredzētās darbības tiešā tuvumā (228 m attālumā) atrodas dabas liegums „Cenas tīrelis” (Natura 2000 teritorija), kurš dibināts 1996.gadā un tā platība ir 2296 ha. Dabas liegumam aizsardzības statuss noteikts purvu biotopu klātbūtnes un liela purvus apdzīvojošo putnu indivīdu un sugu skaita dēļ. Dabas liegumu teritorija ir iepriekš ietekmēta, tostarp kūdras ieguves dēļ. Kūdras ieguve nav plānota tuvāk par 150 m līdz lieguma robežai. *Dienests vērs uzmanību, ka saskaņā ar lietas materiāliem pievienoto sugu un biotopu ekspertes Ineses Silamiķeles 20.09.2016. IVN ziņojuma izstrādes laikā sagatavoto atzinumu par kūdras ieguves lauku paplašināšanas ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un aizsargājamām dabas vērtībām 4.lauks atrodas 208 m attālumā no dabas lieguma „Cenas tīrelis” robežas. Iesniegumam pievienots arī ornitologa Rolanda Lebusa 09.08.2016. atzinums par kūdras ieguves lauku paplašināšanas ietekmi uz aizsargājamām putnu sugām.*

Biotopu ekspertes Ineses Silamiķeles atzinumā tika konstatēts, ka šobrīd paredzētās darbības teritorijas lielāko daļu aizņem ruderālais biotops, taču teritorijas ziemeļos purva teritorija atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās* (~ 25 ha platībā). Paredzētās darbības teritorijas tiešā tuvumā atrodas Eiropas Savienības aizsargājamo mežu biotops 91D0* *Purvaini meži*. 19.07.2019., eksperte pārbaudot dabas datu informācijas sistēmu OZOLS, citus aizsargājamus biotopus vai sugas paredzētās darbības teritorijā nekonstatēja.

Latvijas Dabas fonda projekta „Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību izpildes nodrošināšana Latvijā” (realizēts 2008. un 2009. gadā) rezultāti ieteica dabas lieguma „Cenu tīrelis” robežu grozījumus, to paplašinot. Ieteiktā paplašinājuma teritorija daļēji skar plānotās darbības laukumu (ziemeļu daļu). 25.01.2011. ar Ministru

kabineta noteikumiem Nr.82 „Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumos Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem”” tika grozītas dabas lieguma „Cenas tīrelis” robežas, iekļaujot tajā daļu no LDF rekomendētajām teritorijām dabas lieguma „Cenas tīrelis” pierobežā. Plānotās darbības teritorija netika iekļauta dabas liegumā.

No biotopu ekspertes Ineses Silamiķeles atzinuma izriet, ka tieši un neatgriezeniski tiks ietekmēts biotops *7120 Degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās* ~ 25 ha platībā, ārpus Natura 2000 teritorijas, kas sastāda 0,007886 % no Latvijā sastopamā šī biotopu veida. Taču, ja kopumā skatās uz SIA „Olaines kūdra” laukiem, to izstrādes un rekultivācijas plāniem, eksperte secina, ka šī biotopa platība kopumā palielināsies nākotnē. To platības var atgūt, veicot atbilstošu rekultivāciju – renaturalizāciju (pārtraucot teritorijas nosusināšanu, paaugstinot gruntsūdens līmeni un veicinot purvam raksturīgā augāja ieviešanos).

Biotopu ekspertes atzinumā minēti sekojoši paredzētās darbības ietekmes mazinošie pasākumi, kuri mazinās ietekmi uz dabas liegumu „Cenas tīrelis” un ļaus biotopam 7120 atjaunoties pēc renaturalizācijas veikšanas:

- meliorācijas ietekmes mazināšanai nepieciešama ne šaurāka par 150 m aizsargjoslas ievērošana robežās gar dabas liegumu „Cenas tīrelis”;
- nepieciešama nekavējoša kūdras izstrādei vairs nevajadzīgo meliorācijas grāvju aizdambēšana vai caurteces samazināšana;
- nav pieļaujams, ka grāvji sasniedz minerālgrunti;
- paredzēt monitoringa apsekojumus reizi 3-5 gados un veikt atbilstošus negatīvās ietekmes novēršanas pasākumus, ja tiktu konstatēta nelabvēlīga ietekme uz vidi.

2016. gadā veiktās apsekošanas laikā (ārpus dabas liegumam) tika konstatētas 3 aizsargājamas putnu sugas, bet iepriekšējos gados tās netika konstatētas vispār. Kopumā ornitologs Rolands Lebussecināja, ka dabas lieguma „Cenas tīrelis” perifērijā ir notikusi kūdras ieguve ilgstošā laikā, kas atstājusi zināmu ietekmi uz sastopamo ornitofaunu. Eksperts ir ieteicis plānotās darbības teritorijas ziemeļu daļā (kas bija savulaik ieteikta aizsardzībai LDF ieteiktajā platībā) pieļaut kūdras ieguvi tikai kompleksi ar ietekmes uz vidi mazinošiem pasākumiem (buferjoslas izveide starp paredzēto kūdras lauku un dabas liegumu, polietilēna membrānas iestrāde kūdras slāni, grāvju aizdambēšana pēc izstrādes beigšanas), kas varētu samazināt purva izstrādes radīto negatīvo ietekmi uz neskarto purva daļas hidroloģisko režīmu. Līdz ar to, paredzētā darbībā kompleksi ar piedāvātajiem pasākumiem, neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz dabas lieguma „Cenas tīrelis” un tā apkārtnē esošo ornitofaunu.

Ietekmes uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu vērtēšanai tika izdalītas 3 zonas:

- tiešās ietekmes zona;
- netiešās ietekmes zona;
- sekundārās ietekmes zona.

Iesniedzēja prognozē, ka tiešā ietekme uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu būs vērojama pašā kūdras ieguvei paredzētajā teritorijā. Būtiskākā ietekme uz hidroloģisko režīmu būs pirmos 2-3 gadus pēc nosusināšanas sistēmu izbūves vai atjaunošanas, kad palielināsies gada vidējā notece no „no jauna” nosusinātās platības, jo pirmajos gados notiks pastiprināta purvā akumulētā ūdens notece. Pēc tam noteces režīms minētajā teritorijā stabilizēsies un būs aptuveni tāds pats kā pirms nosusināšanas sistēmu izbūves. Šajās teritorijās arī gruntsūdens līmeņu un virszemes noteces režīma izmaiņas būs ļoti būtiskas, jo šo teritoriju pilnībā nosusinās atbilstoši kūdras ieguves tehnoloģiskajām prasībām. Kopumā šī ietekme ir vērtējama kā ilgstoša, jo pastāvēs visu kūdras ieguves periodu. Pēc kūdras ieguves izbeigšanas teritorijā tiks veikti renaturalizācijas pasākumi, kuros ietilpst nosusināšanas grāvju aizsprostošana un gruntsūdens līmeņu paaugstināšana, lai veicinātu piemērotus apstākļus purvu atjaunošanai.

Netiešā ietekme uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu būs vērojama kūdras ieguvei paredzētajā teritorijas tuvākajā apkārtnē. Šīs ietekmes zonas platums ir līdz 20 m attālumam no kūdras ieguves teritorijas robežas. Šajā joslā prognozējama reljefa pazemināšanās (kūdras sēšanās) un gruntsūdens līmeņu tāda pazemināšanās, kas veicinās dabisko purvu biotopu

degradāciju (vietās, kur tādi ir saglabājušies). Kopumā šī ietekme ir vērtējama kā ilglaicīga, jo pastāvēs visu kūdras ieguves periodu. Pēc kūdras ieguves izbeigšanas, kūdras ieguves teritorijā veicot renaturalizācijas pasākumus, tas kopumā labvēlīgi ietekmēs arī šo teritoriju.

Sekundārā ietekme uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu būs vērojama nedaudz tālākā apkārtnē no kūdras ieguvei paredzētās teritorijas. Šīs ietekmes zonas platums ir robežās starp 20 un 100-120 m attālumam no kūdras ieguves teritorijas robežas. Šajā joslā prognozējama neliela reljefa pazemināšanās (kūdras sēšanās), taču purvu biotopu statuss kopumā saglabāsies atbilstoši Eiropas nozīmes aizsargājamiem purvu biotopiem. Kopumā šī ietekme ir vērtējama kā ilglaicīga, jo pastāvēs visu kūdras ieguves periodu (vairāki desmiti gadu). Pēc kūdras ieguves izbeigšanas, kūdras ieguves teritorijā veicot renaturalizācijas pasākumus, tas kopumā labvēlīgi ietekmēs arī šo teritoriju.

Paredzētās darbības teritorijā gruntsūdens līmeņa un virszemes noteces režīma izmaiņas būs būtiskas, jo šo teritoriju pilnībā nosusinās atbilstoši kūdras ieguves tehnoloģiskajām prasībām. Tā kā šīs teritorijas nosusināšana ir neizbēgama kūdras ieguves procesa sastāvdaļa, tad nekādi nosusināšanas ietekmes mazināšanas inženiertehniskie pasākumi šeit nav iespējami.

Lielāko ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu (konkrēti gruntsūdens līmeņu režīmu) rada dziļie grāvji, kas novietoti paralēli neskartā purva teritorijai un ir iedziļināti minerālgruntī. Natura 2000 teritorijā „Cenas tūrelis” zem kūdras slāņa ir smilts grunts slānis ar labām filtrācijas īpašībām.

Paredzētās darbības ierosinātāja jau IVN ziņojumā piedāvāja inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus ietekmes uz vidi novēršanai vai samazināšanai uz dabas liegumu „Cenas tūrelis” un uz dabiskajiem biotopiem, kas atrodas pie paredzētās darbības teritorijas. Iesniedzēja savā 22.07.2019. iesniegumā ir iekļāvusi šādus pasākumus ietekmes uz vidi novēršanai vai samazināšanai uz dabas liegumu „Cenas tūrelis” un uz blakus esošajiem dabiskajiem biotopiem:

1. Nosusināšanas sistēma netiks ierīkota tuvāk par 150 m no *Natura 2000* teritorijas robežām, t.i., tiks atstāta 150 m plata buferzona;
2. Lai novērstu nosusināšanas tīkla ietekmi uz nākotnē paredzēto jauno robežjoslu starp kūdras ieguves teritoriju un aizsargājamo purva platību, nosusināšanas tīkls tiks plānots tā, lai izslēgtu (vai minimizētu) robežjoslai paralēli esošu novadgrāvja rakšanu, kā arī šis grāvis netiks iedziļināti smilts minerālgruntī. Atbērtne no izraktās grunts tiks veidota tajā kontūrgrāvja krastā, kas atrodas *Natura 2000* teritorijas pusē;
3. Starp kontūrgrāvi un dabisko purvu tiks izveidots gruntī iedziļināts „aizkars” no speciālas ūdensnecaurlaidīgas plēves (piemēram, augsta blīvuma polietilēna (HDPE) pretfiltrācijas membrāna), kas pilnībā novērstu kūdras izstrādes pasākumu nosusinošo ietekmi uz aizsargājamo neskartā purva daļu. Plēves „aizkara” izveidei nepieciešams izrakt tranšeju, kurā iekļāj plēvi un tranšeju pēc tam aizber. „Aizkars” tiks iedziļināts kūdras slānī vismaz tikpat dziļi kā plānotais kūdras izstrādes dziļums (absolūtajās augstumu atzīmēs). Lai „aizkara” plēve nezaudētu stabilitāti un netiktu izskalota, tā tiks iebūvēta aptuveni 20 – 50 attālumā no kūdras izstrādes teritorijas, 150 m platajā buferzonā. „Aizkars” tiks izbūvēts tad, kad kūdras izstrāde kļūs dziļāka par 1,0 m no sākotnējās purva zemes virsas (absolūtajās augstuma atzīmēs), kas nozīmē, ka tās ierīkošanas izmaksas un pašu iebūvi var plānot ilgākā laika periodā;
4. Pēc izstrādes beigām tiks izveidoti dambji uz grāvjiem.

No paredzētās darbības vietas iztekošiem novadgrāvjiem tiks izbūvētas caurtekas – regulatori, lai varētu regulēt pavasara palu un intensīvu lietus periodu noteces straujumu, kompensējot iespējamo caurplūdumu maksimumu palielināšanos kūdras izstrādes rezultātā, tādējādi novēršot piegulošo teritoriju iespējamās applūšanas draudus.

Attiecībā uz ietekmi uz ūdens kvalitātes izmaiņām paredzētās darbības rezultātā nekādas izmaiņas piegulošajās teritorijās iesniedzēja neprognozē, jo visur saglabāsies raksturīgie purvu ūdeņi, līdz ar to īpaša papildus attīrīšana nav nepieciešama. Suspendēto vielu izgulsnēšanai novadgrāvjos jāveic speciāli šim mērķim paredzētie inženiertehniskie pasākumi. Kūdras ieguves laikā regulāri tiks veikta novadgrāvju tehniskā stāvokļa apsekošana un to pārtīrīšana,

lai nepieļautu grāvjiem piegulošo teritoriju pārpurvošanos.

Dienesta ieskatā ietekme uz dabas liegumu „Cenas tīrelis”, tajā un blakus esošajās teritorijās esošajiem aizsargājamiem biotopiem nav vērtējama kā būtiska, ja iesniedzēja realizēs plānotos ietekmi samazinošos pasākumus. Šie pasākumi jāietver derīgo izrakteņu ieguves projektā. Papildus jāvērs uzmanība, ka, veicot izstrādāto kūdras lauku renaturalizāciju, ir iespējams atjaunot aizsargājamus biotopus jau izstrādei pakļautajās teritorijās.

Viena no nozīmīgākajām ietekmēm ir saistīta ar piesārņojošo vielu emisiju gaisā. Piesārņojošo vielu emisiju raksturošanai iesniedzēja izmanto informāciju no IVN ziņojuma, kura izstrādes laikā tika vērtētas ietekmes arī no paredzētās darbības teritorijas.

Plānotās darbības nozīmīgākie gaisa piesārņojuma emisijas avoti ir kūdras ieguves process un tam paredzētās tehnikas izmantošana. No kūdras ieguves procesa kā nozīmīgākos emisijas avotus var minēt kūdras frēzēšanu, kūdras apstrādi ar kultivatoru, vālošanu, savākšanu, izbēršanu, grēdu veidošanu (bērtņošanu) procesu un iekraušanu autotransportā.

IVN ziņojumā iekļautajos gaisa piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinos tika pieņemts, ka gada laikā tiks apstrādāti kūdras lauki 300 ha lielā platībā jeb iegūtās kūdras apjoms gada laikā sasniegtu 150 tūkst. m³. Kā iespējams apstrādes lauks aprēķinos tika pieņemtas teritorijas, kas atrodas tuvāk dzīvojamām mājām, t.i., 50 līdz 500 m attālumā no kūdras ieguves teritorijām. Šajā iesniegumā ietekmes uz vidi sākotnējam izvērtējumam, kūdras ieguves paplašināšanai iekļautajā paredzētajā darbībā plānotais kūdras ieguves apjoms ir aptuveni 42450 m³ gadā, gada laikā tiek plānots izstrādāt 25 ha lielu teritoriju, kas ir aptuveni 12 reizes mazāka teritorija un aptuveni 3,5 reizes mazāks ieguves apjoms nekā IVN ziņojumā iekļauto aprēķinu scenārijā.

Izmantojot IVN ziņojumā norādītās aprēķinu metodes, prognozējamais kopējais daļiņu PM₁₀ emisiju apjoms no plānotās (42450 m³/gadā) kombinētās kūdras ieguves darbiem ir 4,34 tonnas gadā, daļiņu PM₁₀ emisiju apjoms no frēzkūdras ieguves darbiem prognozējams līdz 6,3 tonnām gadā.

Emisijas apjomi ir arī novērtēti no kūdras iegūšanas tehnikas (traktori, ekskavatori u.c.) frēzkūdras un kombinētajai ieguvei (kūdras apjoms 42450 tūkst. m³), kuras uzskaitītas iepriekš. Piesārņojošo vielu emisijas daudzuma aprēķins no katras tehnikas vienības tiek prognozēts tāds pats, kā norādīts IVN ziņojumā.

Nenožīmīgas emisijas paredzamas no degvielu uzpildes, atbilstoši IVN ziņojumā norādītai metodei, kopējais gaistošo organisko savienojumu emisiju apjoms prognozējams 0,00174 t/gadā.

Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķini ietekmes uz vidi sākotnējam izvērtējumam atsevišķi nav aprēķināti, jo detalizēts izvērtējums tika veikts IVN ziņojumā.

Saskaņā ar piesārņojošo vielu aprēķinu rezultātiem, kas veikts ietekmes uz vidi novērtējumā (kūdras ieguves apjoms ir aptuveni 3,5 reizes lielāks), augstākas koncentrācijas ir konstatētas, ja kūdra tiek iegūta tikai ar frēzēšanas metodi. Maksimālā daļiņu PM₁₀ diennakts koncentrācijas 90,41. procentiles vērtība ārpus kūdras ieguves teritorijas sasniedz 21,46 µg/m³, kas veido 43 % no atbilstošā gaisa kvalitātes normatīva (50 µg/m³). No kūdras ieguves radīto daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas var veidot līdz 34 % no atbilstošā gaisa kvalitātes normatīva (40 µg/m³). Maksimālā koncentrācija ārpus darba vides pēc aprēķinu datiem sasniedz 13,48 µg/m³.

Daļiņu PM_{2,5} aprēķinātā maksimālā gada vidējā koncentrācija ir 9,29 µg/m³. Norādītā koncentrācija veido 37 % no mērķlieluma (25 µg/m³).

Slāpekļa dioksīdu un oglekļa oksīdu koncentrācijas ir nenožīmīgos daudzumos, salīdzinot ar robežlielumiem. Aprēķinātā slāpekļa dioksīda stundas koncentrācijas 99,79. procentile uz kūdras ieguves teritorijas robežas sastāda 7,54 µg/m³, savukārt slāpekļa dioksīda gada vidējās koncentrācijas 7,45 µg/m³. Lielāko daļu no piesārņojuma sastāda esošais piesārņojums.

Oglekļa oksīda astoņu stundu koncentrācijas 100. procentiles maksimālā koncentrācija, ieskaitot esošo piesārņojuma līmeni, ir 33,5 µg/m³, arī šajā gadījumā lielāka daļa sastāda fona piesārņojums.

Ņemot vērā šobrīd plānoto kūdras ieguves apjomu, plānotās ieguves tehniku vienību skaitu, plānoto darbības laiku, kā arī paredzētās ieguves teritorijas attālumu no dzīvojamās apbūves teritorijām, gada laikā veicot kūdras ieguvi 25 ha platībā, ieguves rezultātā ārpus ieguves laukuma teritorijas, tai skaitā paredzētās darbības vietai tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās, nav paredzams, ka varētu tikt pārsniegti normatīvajos aktos noteiktie gaisa kvalitātes robežlielumi.

Lai raksturotu paredzētās darbības rezultātā radušās trokšņu emisijas, iesniedzēja izmantoja informāciju no izstrādātā IVN ziņojuma. Plānotās darbības nozīmīgākie trokšņa emisijas avoti ir kūdras ieguves procesā izmantotā tehnika. IVN ziņojumā iekļautajā trokšņa novērtējumā tika pieņemts, ka gada laikā tiks apstrādāti kūdras lauki 300 ha lielā platībā. Kā iespējamais ieguves lauks aprēķinots tika pieņemtas teritorijas, kas atrodas tuvāk dzīvojamām mājām, t.i., 200 līdz 700 m attālumā no kūdras ieguves teritorijām. Iesniegumā ietekmes uz vidi sākotnējam izvērtējumam kūdras ieguves paplašināšanai iekļautajā paredzētajā darbībā gada laikā tiek plānots izstrādāt 25 ha lielu teritoriju, kas ir aptuveni 12 reizes mazāka platība nekā IVN ziņojumā iekļautajā trokšņa novērtējumā. Paredzētās tehnikas apraksts, kurš tiks izmantots ieguvei ar frēzkūdras metodi un kombinēto metodi, ir sniegts iepriekšējās sadaļās. Paredzētās darbības radītā trokšņa izkliede ietekmes uz vidi sākotnējam izvērtējumam atsevišķi nav aprēķināta, jo detalizēts novērtējums ir iekļauts IVN ziņojumā.

Saskaņā ar vides trokšņa modelēšanas rezultātiem IVN ziņojumā, iegūstot tikai frēzkūdru 300 ha lielā platībā, paredzētās darbības teritorijā trokšņa līmenis nepārsniegs 46 dB(A), bet tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās (līdz 500 m attālumam) – 29 dB(A). Izmantojot kombinēto kūdras ieguves metodi, paredzētās darbības teritorijās trokšņa līmenis nepārsniegs 48 dB(A), bet tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās – 31 dB(A). Atbilstoši trokšņa modelēšanas rezultātiem, iegūstot tikai frēzkūdru vai izmantojot kombinēto kūdras ieguves metodi, trokšņa līmenis dzīvojamās apbūves teritorijās nepārsniegs normatīvajos aktos noteiktos trokšņa robežlielumus (mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās dienā 55 dB(A), vakara periodā – 50 dB(A)).

Ņemot vērā plānoto kūdras ieguves apjomu (42450 m³ gadā), plānotās ieguves tehniku vienību skaitu, plānoto darbības laiku, kā arī paredzētās darbības teritorijas ieguves teritorijas attālumu no tuvākajām dzīvojamās apbūves teritorijām (vairāk nekā 2 km attālumā), ārpus kūdras ieguves laukuma teritorijas, tai skaitā paredzētās darbības vietai tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās, nav paredzami normatīvajos aktos noteiktie trokšņa robežlielumu pārsniegumi.

Paredzētajai kūdras ieguves paplašināšanai nav paredzami nozīmīgi riski, kas būtu saistīti ar piesārņojošo vielu emisiju augsnē un virszemes ūdeņos, ar smaku emisiju gaisā. Paredzētās darbības teritorijā nav paredzētas tādas darbības, kas var radīt elektromagnētisko starojumu vai nozīmīgas vibrācijas.

No paredzētās darbības teritorijai tuvākajām ūdenstecēm teorētiski var tikt ietekmēta ūdensnoteka Pupla (atrodas uz dienvidiem no jaunā ieguves lauka), un šī ietekme var izpausties kā maksimālo caurplūdumu palielinājums un minimālo caurplūdumu samazinājums. Taču ņemot vērā, ka potenciāli nosusināmā purva platība ir tikai 1,2 % no Puplas upes baseina, tad iesniedzēja ietekmi vērtē kā ļoti minimālu, t.i. dabiski iespējamo svārstību robežās. Turklāt teritorijā, kas jau agrāk ir izmantota kūdras izstrādei, tāda hidroloģiskā režīma izmaiņas, kas var ietekmēt noteces režīmu ārpus šīs teritorijas, nav paredzamas. No paredzētās darbības teritorijai tuvākajām ūdenstilpēm, teorētiski var tikt ietekmēta Līduma karjera ūdenskrātuve (atrodas Puplas upes sateces baseinā), taču faktiski ietekme ir mazticama, jo ūdenskrātuve nav tieši savienota ar Puplas upes gultni. Iesniedzējas ieskatā būtiskākā ietekme uz vidējo noteci varētu būt pirmos 2-3 gadus pēc nosusināšanas sistēmu izbūves, kad palielināsies gada vidējā notece no „no jauna” nosusinātās platības, jo pirmajos gados notiks pastiprināta purvā akumulētā ūdens notece. Pēc tam noteces režīms minētajās ūdenstecēs stabilizēsies un būs aptuveni tāds pats kā pirms nosusināšanas sistēmu

izbūves. *Dienests, izvērtējot iesniedzējas argumentus, pievienojas tiem, ka ietekme uz virszemes ūdensobjektu hidroloģisko režīmu ilgtermiņā nebūs būtiska.*

Secinājumi:

Ievērojot sākotnējā izvērtējuma veikšanas mērķi, atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 11.pantā noteiktajiem kritērijiem netika konstatēts, ka pieteiktajai darbībai būtu sagaidāma tāda būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi, lai piemērotu ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, kā arī nav konstatējams, ka pieteiktā darbība pati par sevi būtu kvalificējama kā likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikuma darbība. Pieteiktās darbības ietekme uz vidi atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 11.panta kritērijiem netiek kvalificēta kā tik nozīmīga vai kompleksa, lai pieteiktajai darbībai būtu nepieciešams piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Dienesta ieskatā mazinošie pasākumi, lai paredzētās darbības ietekme būtu pēc iespējas mazāka, varētu būt tie, kurus iesniedzēja ir norādījusi savā 22.07.2019. iesniegumā ietekmes uz vidi sākotnējam izvērtējumam un kas ir norādīti ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma 5.sadaļā attiecībā uz ietekmes samazināšanu uz īpaši aizsargājamajiem biotopiem. Dienesta ieskatā iesniedzējai būtu jānodrošina sugu un biotopu ekspertes Ineses Silamiķeles 20.09.2016. atzinumā par kūdras ieguves lauku paplašināšanas ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un aizsargājamām dabas vērtībām un ornitologa Rolanda Lebusa 09.08.2016. atzinumā par kūdras ieguves lauku paplašināšanas ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un aizsargājamām putnu sugām izvirzītās prasības.

Papildus derīgo izrakteņu ieguves projektā būtu jānosaka, ka:

- kūdras transportēšanai izmanto tehnikas vienības ar noslēgtām kravas tilpnēm; lai mazinātu kūdras aizpūšanu vējainos apstākļos, iespēju robežās nodrošina kūdras bērtņu apsegšanu/mitrināšanu;
- paredz risinājumus hidroloģiskā režīma stabilizēšanai;
- tiek veikta regulāra novadgrāvju un kartu grāvju tīrīšana no tajās nonākušajām kūdras daļiņām;
- ugunsdrošību nodrošināt atbilstoši ugunsdrošības prasībām un uzņēmuma izstrādātajam rīcības plānam ugunsgrēka gadījumā.

Saskaņā ar likuma „Par zemes dzīlēm” 11.¹panta trešo daļu kūdras ieguves paplašināšanai kūdras atradnē „Cenu tīrelis” Valsts vides dienestā ir jāsaņem zemes dzīļu izmantošanas licence.

6.Izvērtētā dokumentācija:

Iesniedzējas 22.07.2019. iesniegums, 12.08.2019. apliecinājums par valsts nodevas apmaksu, Olaines un Babītes novadu teritorijas plānojumi, IVN ziņojums.

7.Sabiedrības informēšana:

Dienests ar 25.07.2019. vēstuli Nr. 4.5.-20/5573 „Par informatīva paziņojuma nosūtīšanu” nosūtīja informāciju par paredzēto darbību Olaines un Babītes novadu domēm un biedrībai „Vides aizsardzības klubs”, kā arī informatīvo paziņojumu par paredzēto darbību publicēja Valsts vides dienesta tīmekļa vietnē. Līdz šim nav saņemtas sabiedrības atsauksmes vai priekšlikumi.

8.Administratīvā procesa dalībnieku viedokļi:

Iesniedzējas viedoklis izteikts iesniegumā un klāt pievienotajos dokumentos.

Olaines un Babītes novadu pašvaldības, biedrība „Vides aizsardzības klubs”, kā arī sabiedrības pārstāvji savu viedokli par pieteikto darbību nav izteikuši.

9.Piemērotās tiesību normas:

1. Administratīvā procesa likums.

Ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI19SI0124

2. Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.
3. Ministru kabineta 13.01.2015. noteikumi Nr.18 „Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”.
4. Olaines un Babītes novadu teritorijas plānojumi.

Lēmums:

Nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru SIA „Olaines kūdra” paredzētajai darbībai – kūdras ieguves paplašināšanai par 74,3 ha kūdras atradnē „Cenu tīrelis” Olaines pagastā, Olaines novadā un Babītes pagastā, Babītes novadā.

Šis starplēmums, ar kuru tiek atzīts, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, nav atsevišķi pārsūdzams.

Direktore

Valsts vides dienesta
Lielīgas reģionālās vides pārvaldes
direktora vietnieks
Kontroles daļas vadītājs
Elmārs Jasinskis

D.Kalēja

Veliks 67084242
armands.veliks@vvd.gov.lv